

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 209/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

402/2010. (VIII.25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2010. május 17-én előterjesztett **panaszát** a 2010. augusztus 25-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz. város Rendörkapitányságának – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos május 17-én előterjesztett beadványában ismerteti, hogy ezen a napon 10 órára volt beidézve tanúkihallgatásra. Fia tanúkénti meghallgatására 2010. május 5-én került sor. Sérelmezi, hogy kihallgatása során az eljáró rendör nem ismertette vele a tényállást, továbbá a tanúkihallgatás módját és hangnemét is sértőnek találja. Fiától megtagadták a jegyzőkönyv másolatának kiadását. A panaszos, jegyzőkönyvét május 17-én, délután kapta meg. Sérelmezi azt is, hogy több mindent kihagytak a jegyzőkönyvből, annak ellenére, hogy mondta, hogy írják bele a hiányzó dolgokat. A feljelentő a feljelentését vissza kívánta vonni, amit a panaszosnak is elmondott, de a kihallgatás során az eljáró rendör közölte vele, hogy erre nincs lehetőség. A panaszos állítása szerint több éve van folyamatos pszichiátriai kezelés alatt, a fia pedig fiatalkori inzulinval kezelv cukorbeteg.

A panaszos 2010. június 3-án küldött kiegészítésében az szerepel, hogy a tanúkihallgatás megkezdésekor a rendör megkérdezte tőle, hogy mit tud az ügyről. Amikor próbálta elmondani, amit tud, az eljáró rendör többször rendre utasította, pedig ő csak sírt. Kihallgatása

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

másfél óráig tartott. A jegyzőkönyvet elé tette, rákiabált, hogy azt írja alá. A panaszos kérése az volt, hogy kapjon egy másolatot a jegyzőkönyvből, és azt elolvashassa. Erre azt a választ kapta, hogy minek az neki, egyébként is azt írta le, amit a panaszos elmondott. Többszöri kérésre kapta csak meg a jegyzőkönyv másolatát, illetékbélyeg hozatala fejében. Fia jegyzőkönyvének másolatát csak külön kérésre kapta kézhez 2010. május 17-én, délután. A panaszos sérelmezte, hogy a jegyzőkönyv olvasása közben zavarta őt, hogy az eljáró rendőr előtte 1 méterre fel-alá járkált, ezért nem tudta annak tartalmát megérteni. A kihallgatás végén számára sértő hangnemben kioktatták őt, hogy mihez nincs joga. A panaszos utólag, higgadtan is átolvasta az általa aláírt jegyzőkönyvet és úgy találta, hogy több helyen is átfogalmazták az általa elmondottakat, amelyek véleménye szerint nem felelnek meg a valóságnak. 2010. május 18-án délután, férje javaslatára felhívta a megyei főkapitányságot, ahol arról érdeklődött, hogy kinél tehetne panaszt a tanúkihallgatás során tapasztalt sértő magatartás miatt. Miután átkapcsolták egy ott dolgozó másik személyhez, elmondta panaszát, aki őt a telefonban kinevette, és nem hitte el, amit állít. 2010. május 19-én a panaszost mobiltelefonon kereste meg a tanúkihallgatása során eljáró rendőrt. Közölte vele, hogy majd ő megmondja, hogy hol tegyen ellene feljelentést. A panaszos erre megijedt és kinyomta a telefont. Azt a tényt, hogy több mint 10 éve folyamatos pszichiátriai kezelés alatt áll, említette az őt kihallgató rendőrnek is, aki – véleménye szerint – ezzel visszaélt.

II.

A rendőrség a Testület kérésére az alábbi dokumentumokat küldte meg:

1) A Sz. város Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2010. április 22-én nyomozást rendelt el egy B. városi lakos feljelentése alapján önbíráskodás büntetének kísérlete miatt. A feljelentés alapján a feljelentő által bérelt Gy. településen található lakóingatlan gázszámlájának késedelmes kifizetése miatt a panaszos 2010. április 20-án megjelent a feljelentő tartózkodási helyén és megfenyegette azzal, hogy amennyiben a tartozást nem rendezi, a feljelentőt megveri, és le fogja löni.

A nyomozó hatóság a nyomozás során 2010. május 10-én tanúként hallgatta ki a panaszos fiát és 2010. május 17-én a panaszost.

A nyomozás során a tanúkihallgatásokat és a feljelentő, valamint a panaszos fia szembesítését követően a nyomozó hatóság 2010. június 12-én kelt 348/2010. bü. számú határozatával a Be. 190. §. (1) bekezdés b) pontja alapján, mivel a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásától sem lehetett eredményt várni.

Ezt megelőzően azonban a tanúként kihallgatott panaszos 2010. június 1-jén kelt, a Testülethez 2010. június 3. napján érkezett levelében többek közt a tanúkihallgatás módja és hangneme miatt panaszt jelentett be. A panaszt a Testület kivizsgálásra megküldte a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának, ahonnan az a Sz. Városi Rendőrkapitánysághoz került. Ezt követően a beadványt a Sz. Városi Rendőrkapitányság 2010. július 6-án a Sz. Városi Ügyészséghez, mint a nyomozás felügyeletet ellátó hatósághoz továbbította a tanú kihallgatására, illetőleg a vallomás jegyzőkönyvvezetésére irányuló panaszként.

A nyomozati iratokat és a panaszban foglaltakat megvizsgálva az ügyészség megállapította annak a rendőrnek a személyazonosságát, akivel a panaszos vezetékes telefonon beszélt. A

panaszra hivatkozva az ügyészség megkereste a r. törzssászlóst, aki nem emlékezett ilyen jellegű hívásra, azonban tájékoztatást adott arról, hogy a panaszban foglaltakkal ellentétben biztos nem nevette ki a panaszost és nem mondott olyat, amit a panaszos állít. Tájékoztatása kiterjedt arra is, hogy ilyen esetben az ügyfelet az illetékes ügyészséghez, illetve a kapitánysághoz irányítják a panasz megtétele végett.

A Be. 196. § (1) bekezdése alapján, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított 8 napon belül panasszal élhet.

A panaszos a rendőri intézkedéssel szemben panaszát 8 napon túl terjesztette elő, nem az arra illetékes szervnél, azonban arra tekintettel, hogy a leírtak szerint már másnap sérelmezte az előadó viselkedését, s bár erre bizonyíték nem merült fel, méltányosságból a panaszt, mint elkésett az ügyészség nem utasította el, hanem érdemben megvizsgálta.

A nyomozati iratok és a panaszban foglaltak alapján megállapítható az is, hogy a nyomozó hatóság a Be. 70/B. § (1) bekezdésének betartásával járt el, amikor a jegyzőkönyvmásolatokat kiadta a panaszosnak. A hivatkozott jogszabályra figyelemmel az eljárás során keletkezett iratról a másolatot legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított 8 napon belül kell kiadni, amely mind a fia, mind a panaszos esetében megfelel a törvényben előírtak.

A Be. 60. § (1) bekezdése az eljárási cselekményekre vonatkozó általános szabályként előírja, hogy „az eljárási cselekmények végzésekor az emberi méltóságát, az érintettek személyiségi jogait és a kegyeleti jogot tiszteletben kell tartani...”. A kihallgatás módja és hangneme vonatkozásában a jegyzőkönyvek, a tanú elmondása, illetve az azt foganatosító eljáró nyomozó jelentése állt az ügyészség rendelkezésére, amelyből nem állapíthatók meg a tanú által előadott sérelmek. Ezen túl az ügy előadója vonatkozásában soha nem merült fel ilyen jellegű probléma.

Vizsgálva a panaszos tanúkenti kihallgatása során készített jegyzőkönyvet, megállapítható, hogy az ügy előadója a tanú kihallgatására vonatkozó büntetőeljárási szabályok szerint járt el annak foganatosítása során, így a Be. 79. §-ától a Be. 88. §-ig részletezett törvényi előírásokat betartotta. A szükséges figyelmeztetések és tájékoztatások elhangzottak. A jegyzőkönyv szerint a panaszos tanú kihallgatása 1 óra 13 percig tartott, amely életszerű és az ügy súlyára tekintettel nem kirívó.

Mindezekre tekintettel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a nyomozó hatóság törvénysértés nélkül járt el a panaszos tanúkihallgatásakor, annak jegyzőkönyvvezetése során és az arról készült másolat kiadását illetően. Erre tekintettel a fentiekben foglaltak szerint az ügyészség a panasz elutasításáról határozott.

2) A Gy. Városi Rendőrőrs r. törzssászlósának 2010. július 17-én kelt hivatalos feljegyzése szerint a 04060/348/2010. bü. ügyben a rendőrőrs munkatársa tájékoztatta arról, hogy a panaszos 2010. május 17-én tanúként történt kihallgatását követően a 06-66-386-633 hívószámon keresztül érdeklődött fiával szemben indított büntetőeljárással kapcsolatban. A r. törzssászlós egyéb nyomozati cselekmények elvégzése miatt azonnal nem tudott a panaszos rendelkezésére állni, így a rendőrőrs munkatársa a hívást visszavéve érdeklődött a panaszostól, hogy miben segíthet, milyen üzenetet adhat át. A panaszos magából kikelve, agresszív, izgatott hangnemben kérte ki magának, hogy az eljárás, amit vele szemben a r. törzssászlós tanúsít, megengedhetetlen, ezért még nem tudja hol, de fel fogja jelenteni.

Miután a r. törzssászlós rendőrőrs munkatársától tudomást szerzett a panaszos hívásáról, mobiltelefonon felvette vele a kapcsolatot. A panaszos elmondta, hogy panasszal kíván élni a r. törzssászlós vele szemben tanúsított magatartása miatt, és fel fogja jelenteni, amire a r. törzssászlós semleges hangnemben közölte vele, hogy ezt hol teheti meg. Ezek után a panaszos közölte, hogy nincs szüksége a r. törzssászlós segítségére, majd arra hivatkozva, hogy éppen gépjárművet vezet, a hívást megszakította.

III.

A vizsgált rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát.

1) A Testületnek elsőként azt kellett értékelnie, hogy a panaszolt intézkedések, illetve eljárási cselekmények közül mire van hatásköre.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszos beadványában egy büntetőeljárás során tanúként való meghallgatásának módját és hangnemét sérelmezte. A Testületnek főszabály szerint nem áll módjában a büntetőeljárás során történetekkel kapcsolatban vizsgálatot indítania, tekintettel arra, hogy a Be. 195.-196. §-ai lehetőséget biztosítanak arra, hogy akire nézve az ügyészség vagy a nyomozó hatóság határozata rendelkezést tartalmaz, továbbá akit a nyomozó hatóság intézkedése vagy annak elmulasztása érint, panaszt tehesen. Mindezek alapján, a Testület eddigi gyakorlata szerint csak azon intézkedéseket vizsgálta, amelyre a Be. szerint nincs jogorvoslat, vagyis azon intézkedéseket, amelyeket nem a Be., hanem az Rtv. szabályoz, mégpedig a IV.-VI. Fejezetekben. Mindezeket túl az Rtv. 11. § és 13. §-ai alapján a Testület vizsgálta a rendőrség mint nyomozó hatóság tagjai magatartásának a törvényes előírásoknak való megfelelését. A 11. § (1) bekezdése előírja ugyanis, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni. A 13. § (2) bekezdése értelmében pedig a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A 2. § (1) bekezdése pedig előírja a rendőrség számára az emberi méltóság tiszteletben tartását és védelmét.

Mindezek alapján a Testületnek nem áll módjában a jegyzőkönyvezéssel kapcsolatos kérdések vizsgálata, ugyanis a Be. 166. § (1) bekezdése szerint a nyomozási cselekményekről

– ideértve az ügyész, valamint a nyomozó hatóság intézkedéseit –, ha e törvény másképp nem rendelkezik, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető vagy a nyomozó hatóság tagja veszi fel. A 70/B. § (1) bekezdése szerint az eljárás során keletkezett iratról – ideértve a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által benyújtott, valamint csatolt iratot is – az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyamatban van, a büntetőeljárásban részt vevő személyek kérelmére a (2)-(7) bekezdés szerint legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított nyolc napon belül másolatot ad ki. A (7) bekezdés értelmében az egyéb érdekelt és képviselője részére az iratokból az őt érintő körben adható másolat. A tanú részére a vallomását tartalmazó jegyzőkönyvről, illetőleg jegyzőkönyvrészeiről adható másolat. A terhelt, a tanú és az e törvényben meghatározott más személyek érdekében eljáró segítő másolatot kaphat a nyomozás azon iratairól, amelyekről e törvény szerint másolatot kaphat az, akinek érdekében a segítő eljár. Ugyanezen szakasz (8) bekezdése szabályozza a jegyzőkönyvvezéssel kapcsolatos jogorvoslatot, mely szerint a másolat kiadása ellen nincs helye jogorvoslatnak. A kiadás megtagadása miatt külön jogorvoslatnak van helye. A külön jogorvoslat a Be. már hivatkozott 195.-196. §-ai szerinti jogorvoslatot jelenti.

Megállapítható tehát e körben is az, hogy a jegyzőkönyvezés olyan, a Be. szerinti intézkedés, mely ellen panasszal a fentebb ismertetett szabályok révén lehet élni.

b) Szintén nem tudta megállapítani a Testület hatáskörét a kihallgató hangnemével kapcsolatban. A panaszos sérelmezte, hogy az eljáró rendőr többször rendre utasította, rákiabált, zavarta őt, illetve sértő hangnemben kioktatták őt, hogy mihez nincs joga.

Figyelemmel arra, hogy a Be. 196. § (1) bekezdése szerint, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet és a sérelmezett intézkedéseket folyamatban lévő büntetőeljárás során foganatosították, ezért azokkal szemben a Be. szerinti jogorvoslatnak van helye. Nem változtat ezen a tényen az sem, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján az, akinek a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint a Testülethez is fordulhat panaszának elbírálása céljából. A határozatban foglaltak szerint, a jogalkotó azzal, hogy a folyamatban lévő büntetőügyekkel kapcsolatban a Be. megfelelő fejezetében önálló jogorvoslati utat biztosít, azt kívánja biztosítani, hogy az ilyen panaszokkal kapcsolatos eljárást valóban az arra illetékes szerv folytassa le. A büntetőeljárásnak ugyanis garanciális eleme, hogy az azzal kapcsolatban előterjesztett panaszokat a nyomozást felügyelő szerv bírálja el. A Testület gyakorlata szerint a mostanihoz hasonló esetekben akkor állapította meg hatáskörét, ha a panaszos az ügyészségi eljárásban nem kapott hatékony jogorvoslatot. Vagy azért, mert valamilyen oknál fogva az ügyészségi panasz eljárás nem indult meg, vagy abból kifolyólag, hogy a meghozott határozat nem tartalmazott döntést a panasz érintett elemeivel kapcsolatban. A Testület korábbi tapasztalatai szerint az ügyészség ugyanis az ehhez hasonló esetekben hatáskörének hiányát állapította meg, arra való hivatkozással, hogy a kihallgató hangnemének megítélése a rendőrség belső ügye, annak vizsgálatára a Be. szerinti panasz eljárásban nincsen lehetőség. Ezekben az esetekben tehát a Testület – hivatkozva az Rtv. fent idézett 11. és 13. §-aira – hatáskörét kiterjesztve vizsgálatot folytatott le. Jelen esetben azonban a Szarvasi Városi Ügyészség határozatában elbírálta a panaszt, így a panaszos jogorvoslati joga nem szenvedett csorbát. Mindezek alapján a Testület megállapította hatáskörének hiányát, továbbra is fenntartva ugyanakkor a későbbi panaszok kapcsán annak lehetőségét, hogy a fent említett feltételek fennállta esetén eljárjon.

c) A panaszos beadványában szereplő azon kijelentés valóságát, miszerint a r. törzsszázlós arrogáns hangon kereste meg telefonon, nem tudta megállapítani, mivel a két fél állítása között ellentmondás tapasztalható. A r. törzsszázlós szerint semleges hangon közölte a panaszosnak, hogy hol tehet panaszt, míg a panaszos azt állítja, hogy megfenyegette őt.

Mindezek alapján a Testület a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

IV.

Mindezek alapján a Testület – figyelemmel az Rtv. 93.§ (2) bekezdésére – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. augusztus 25.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag